

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 .
pe 1/4 an . . . . . 5 .
pe 1 lună . . . . . 2 .
N-rii de Duminecă pe un
an 4 coroane.

Pentru România și străinătăți
pe an 40 franci.

anucrite nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefrancaute nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 7

Primarii Români.

Se înțelege, vorbim de primarii sate, pentru că afară de St.-Miclăușul-Mare din Banat, încolo nu știm orăș unde primarul să fie Român. Că e trist aceasta, nu mai începe îndoaia. Și mai trist este însă, când ne gândim că în cele mai multe locuri, primar se alege nu doritul *poporului*, ci omul stăpânirii, Românul care se leagă a fi credincios nu fraților săi, ci „domnilor“ dela putere. Și dacă împlinesc dorințele domnilor fie chiar călcând legea și nesocotind obștea satului, dacă mai ales la alegeri și la votare în congregație s'a dovedit slugă supusă și adesea fără sfială în fața Românilor, primar rămâne, chiar satul întreg de s'ar soula împotriva lui. Primarii aceștia strică neamului românesc mai mult decât ar putea să ne strice dușmanul cel mai neîmpăcat. Pentru că omșorul în țeran credința în isbânda dela sfârșit, îi ia nădejdea de a mai ajunge să facă ce-l îndeamnă inima sa bună românească pentru binele obștesc.

Într'adevăr, ce să mai zică fruntașii țeranți când ved că primar ajunge nu cine vrea satul, ci pe cine vrea stăpânirea, că ori-ce ar face un astfel de primar rău, el este ocrotit. Ori se dau și ei după păr, fac după poruncă, ori se dau la o parte, și lasă pe cel mișei stăpâni peste soartea satului și peste averea obștească.

Și totuși, eată, s'a găsit ac de coșocul acestor primari. Cel puțin în comitatul Aradului da, și socotim că dacă s'ar urma în toate părțile așa, multe rele s'ar înlătura.

Cine n'a auzit de pildă de vestitul „birău“ Alexe Igrășan din frunțașă comună Pecica? Ani de zile el făcea ce vroia în sat ear la congregație venea să voteze cu stăpânirea chiar și când era vorba să se pună dare pe bietul popor român și necăjiții de săteni sermanți să plătească *milionul* furat de Krivány... A fost — dar azi nu mai e Alexe Igrășan primar.

Tot așa în *Siria*, altă comună frunțașă.

De atâția ani, ca să-și facă „mână bună“ cu domni, a stat primar un țeran, cu carte de altfel și care înainte vreme se bucurase de dragostea sătenilor. A făcut tot ce a putut pentru ca să fie mulțumiți domni cu el și tot ce nu s'ar fi căzut să facă împotriva sătenilor.

Și acesta a fost — dar azi nu mai e primar.

Tot așa în *Galșa* și în alte multe sate.

A fost destul ca să se cinstescă legea: fibirăul să lase frău voinții obștești, și îngâmfații au fost măturați, că viața lor toată vor pomeni alegerea când li s'a dat drumul și nici pârșar la sat nu i-ar fi pus nimeni. Nu, ei sătenii au ales primari în cari au încredere, cari cu vorba și cu fapta au dat dovadă că simt durere pentru binele obștesc, că datorita de cetățean și Român o înțeleg nu lingușinduse

în sus și lovind în jos, ei apărând ce este al satului, al bisericii și al școalei.

Cum s'a ajuns însă la cinstirea legii, la puțința ca sătenii să poată alege pe cine vor? Ei vezi, asta e întrebarea de căpetenie.

Eată cum.

În comitatul Aradului Români pe sate au luptat zdravăn, alegând tot fruntași români, cari în casa comitatului au știut să-și ridice puternic cuvântul și să scuture stăpânirea când se călca legea. Cei dela conducerea comitatului au văzut că au a face cu *bărbați*, cari luptă cu demnitate și curaj pentru adevăr. S'au mai convins apoi, că zadarnic ar duce luptă împotriva acestor fruntași români, căci sătenii îi aleg și de trei ori după oialta, ear dacă nu-i cine să stea pază așa zicând, eată ce se întâmplă: lăsați de capul lor, slujbașii cei răi ajung să fure *milionul*, cum a făcut Krivány.

Văzând că nu-i încotro, că se împinge la o luptă desnădăjduită, oamenii stăpânirii au părăsit deci obiceiul să stea în calea dorinții alegătorilor, cel puțin la alegere de primar, și pentru a nu-și aprinde paie în cap, au lăsat poporul să aleagă pe cine vrea.

Care este învățătura acestui lucru?

Eată care. Sătenii noștri să se țină bine și tare pretutindeni, să stea strânși împrejurul fruntașilor, ca astfel văzând stăpânirea câtă putere este la spatele acestor fruntași, să asculte glasul lor și cel puțin în viața obștescă dela sate, Români să nu fie stângeți, să nu fie dați pradă unor becișnici cari stau primari numai ca să-și facă de cap.

Pentru a cere să se cinstescă legea care dă drept să aleagă după voință, au venit de pe sate mai mulți săteni. Cine se îndoieste însă, că dacă cei din frunțașă comitatului n'ar ști că la congregație dau față cu noi, ei ar mai fi ascultat cererea sătenilor și n'ar fi lăsat ca fibirăele să-și facă mendrele!

Eată de ce a trebuit să ne încredăm toate puterile pentru a pătrunde în comitat. Eată de ce, credem noi, după-cum prin locurile ce am cucerit în comitat, am mai pus la adăpost pe săteni de loviturile îndurate în trecut.

Să ne ținem deci bine toți și încetul cu încetul multe rele se pot înlătura. Ear mai presus de toate să fie înlăturați primarii cari sunt numai biciul lui Dumnezeu pe bietele noastre sate.

Ear după-ce ne-am întărit în comitate și am spulberat răul dela sate, urmează să facem un pas înainte: să începem a netezi drumul în vederea luptei pentru pătrunderea în Dieta țerii, ca mai ales de acolo să cerem cu stăruință îndreptarea relelor și împlinirea drepturilor noastre cetățenești și naționale. **Russu Șirianu.**

Naționalitățile și străinătatea. Din incidentul că în vorbirile lor, atât deputatul sârb Pavlović cât și sasul Korodi au amintit de străinătate care ar vedea și ea bucuros rezolvarea chestiei naționalităților, „*Hazánk*“ (dela 22 Februarie) strigă după — procuror! Zice că guvernul nu poate tolera ca naționalitățile din Ungaria să caute legături în străinătate.

Și, mă rog cam în ce chip s'ar putea împedea ele a nu fi în legătură cu frații de peste hotare și mai ales cum s'ar putea opri ca ziarurile din Germania să nu scrie despre plângerile Sașilor, cele cehe despre Slovaci, cele din Serbia despre Serbi și cele din România despre Români?

Fie însă domnia dreptății și a legii, și n'au atunci patrioții de ce să se teamă: foile străine nu o să poată atunci scrie nici un rău despre unguri!

DIN DIETĂ.

Earăși despre naționalități!

În ședința dela 19 c. a luat cuvântul și deputatul naționalist Dr. Liubomir Pavlović, care după ce a spus că în chestia economică este pentru vamă de sine stătătoare, a vorbit pe larg despre naționalități, arătând cum legea de naționalități s'a făcut fără noi, naționalitățile (ceea ce a îndemnat pe președintele Apponyi să-l admonizeze), s'a plăns că nici această lege nu este respectată, ci toți cei cari ar trebui să vegheze la aplicarea ei, o nesocotesc, ear când noi, naționalitățile ne plângem, în loc să se facă îndreptarea cerută, încă noi suntem învinuiți. „Până ce nu se va rezolva însă chestia naționalităților — a zis Pavlović — în Ungaria nu se poate bucura nimeni de adevărată propășire și fericire“. Întreabă apoi: „Unde sunt libertățile dela 1848?... Toate pe rând au fost desființate, cu aprobarea și conlucrarea Dietei. Ca să nu ni-se acorde drepturi politice, nu s'a introdus nici sufragiul universal. Este însă o rea politică de stat cea care spune că nu există chestie de naționalități. Rezolvând însă chestia naționalităților, și politica mare, externă ar fi îndrumată pe cale sănătoasă, deoarece numai așa s'ar câștiga dragostea popoarelor vecine“.

După-ce a vorbit apoi humoristul *Rakosi Viktor*, care acuză îndeosebi pe Sași, spunând că nu-s credincioși statului, ci sunt cu ochii tot asupra Berlinului, ia cuvântul naționalistul sas *Korodi*, redactorul ziarului „*Kronstädter Zeitung*“, care în termenii foarte energici respinge acușările aduse și osândește aspru șovinismul maghiar, zicând că *Ungurii șoviniști fac o politică de sinucidere!*

Vorbește apoi *Vérszi József*, care polemizează cu opoziția, căutând să răspundă îndeosebi lui *Beöthy Akos*, care scuturase rău eri guvernul.

Joi și Vineri nu s'a ținut ședință, deoarece-ce ministrul au fost duși la Viena, unde s'a serbat iubileul de 50 ani a căsătoriei arhiducei *Rainer*.

Afaceri bisericesti.

De vre-o săptămână de zile foile ungurești din Arad, Oradia și chiar din Budapesta scriu într'una despre afacerile Diecesei Aradului. Și cum afacerile sunt legate de oament, bine înțeles că au ajuns să se vadă prin fot și persoane sus pus în Diecesă. La locul întâiu P. S. Sa Episcopul, în jurul boalei căruia s'a făcut o adevărată literatură, deși P. S. Sa este atât de puțin bolnav, că după cum au fost silite să mărturisească acum și foile ungurești, primește z. lnic oaspeți ear cu gazetarii maghiari cari l'au cercetat a stat mult de vorbă, discutând nu numai asupra sănătății, dar și asupra treburilor cari au fost puse în discuție de presa maghiară. Și anume despre numirea P. Cuviosului achimandrit ca loco-țitor până ce P. S. Sa stă la Rontău, despre necazurile guvernării și proselitismul din *Beiuș*.

Deși avem for unde să se discute și lămurească lucrurile, Consistorul și Sinodul, totuși deoarece-ce tăcerea noastră s'ar lua ca și când n'am avea nimic de zis asupra multelor ereri ce apar în foile ungurești, trebuie să luăm cuvântul.

Și întâiu de toate să restabilim un fapt: P. S. Sa Episcopul n'a numit vicar pe archimandritul *Hamsea*, ci în chip interimar, până stă la Rontău, l'a însărcinat să prezideze ședințele Consistoriului aradan. Un drept, pe care Episcopul îl are înscris în Statutul Organic.

Tot așa de adevărat este însă, că tot în virtutea Statutului Organic jurisdicțiunea o are numai vicarul ales și întărit, care ca un alter-ego al Episcopului, atât în Consistor, cât și în Sinod și în afară, are precedere față de ori ce alți demnitari eclesiastici în Diecesă. Precum după canoane și Statut nu pot fi d'odată doi episcopi, tot așa nu pot fi doi vicari. Ear în Diecesa Aradului, cum este de sine înțeles, nici nu i a trecut nimeni prin minte că se poate urma altfel, și întotdeauna agendele, în lipsa episcopului, li-a provăzut vicarul, care deși este cu reședința în Oradia, este însă al Diecesei, și precum episcopul este președinte natural al ambelor Consistoare, așa și vicarul îl suplinește la amândouă consistoarele.

Așa s'a urmat sub *Ivacicovici*, când agendele li-a împlinit vicarul *Miron Romanul*, așa sub *Meșianu*, când după trecerea în pensie a vicarului *Ieroteiu Beleş* agendele li-a provăzut actualul episcop.

Aceste sunt lucruri, asupra cărora nici nu mai începe discuție și pe cari Prea Cuviosul Vicar al Diecesei Aradului, dl *Vasile Mangra*, li-a și lămurit unui redactor dela „*Nagyvárad*“ într'o convorbire publicată în numărul dela 18 c. al numărului ziar.

În convorbirea ce a avut cu un ziarist maghiar, întrebând asupra numărului d-lui *Hamsea*, P. S. Sa a zis: „Eu ca episcop stau peste partide și de momente subiective nu mă conduc. Și unul și altul servește biserica, ear eu am făcut după cum mi-a dictat conștiința... De bună s'amă, este a se înțelege numai însărcinarea provisorie ce a dat dlui *Hamsea*. Căci același Episcop, care pentru caz de

Stefan Vodă cel-Mare și Bun.

(1457—1504)

Stefan Vodă s'a născut pe la a. 1436 în satul Borzești (jud. Bacău) din tatăl său Bogdan, fiul mai mic al lui Alexandru-Cel-Bun, și din mama sa Maria. Viteaz pe câmpul de luptă, întreg la minte și înțelept la sfat, bun și cucernic creștin, el în curs de o jumătate de veac ține în mână ursitele Moldovei, făcând pe Sultan și pe regi să pălească înainte-î, pe Papi și curțile regesti să-l respecte, pe popor să-l iubească și să i se inchine ca la un sfânt.

Ajutat de Vlad Țepeș, Domnul Munteniei, bătu pe Petru în două rânduri și ocupă tronul. El fiind cu sufletul aprins spre fapte vitejești, nici cearcă să așeze țeara, ci se gătește îndată de resboae; rânduește oastea în cete de câte o sută, dând fie-cărei cete câte un steag, întocmește și gloatele sau țărănimea, împărțindu-le săbi și puști, pe lângă arcele, ghioagele și fuștele ce aveau. În scurt, pune țeara întreagă pe picior de războiu.

Stefan cere în mai multe rânduri dela regele Casimir pe Petru fratele și ucigașul tatălui său, Bogdan, dar regele nu voește să i-l dea; atunci domnul român pustii cu foc și sabie Pocuția, până ce Petru fu silit de Poloni a trece în Transilvania. Stefan, ca să constrângă pe Voevodul acestei țări să i-l dea în mână, prădă țeara Sucească, fără a-i sta cine-va împotriva.

Regele Ungariei Mateiu Corvin hotărî să-și răzbune asupra lui Stefan pentru prădarea Scaunelor Secuiești și pentru înțelegerile lui cu Sașii revrățitori din Transilvania. El, de și era earnă, trecu munții în Moldova prin pasurile Ghimiș și Oituz, având cu sine pa cei mai buni generali ai regatului. Stefan închide trecătorile cu trunchiuri de copaci și măracini și le întărește cu un mic număr de soldați; ear el cu armata de căpetenie așteaptă la Suceava să dea pept cu dușmanul. Mateiu ajunge, fără nici o luptă, la Trotuș, de acolo la Roman, prădând și jăfuind. Stefan, ca să-i zăbovească, trimite soii sub cuvânt de pace. Mateiu îi primește, dar mai pe urmă se încredințează că cerea nu e serioasă; el arde Țirgul Roman, apoi apucă drumul spre Suceava. A treia zi se oprește la Baia, și cum nu nu se îngreșă de nici-o parte, lasă oastea fără nici o pază, să se dea la băutori și la jafuri.

Stefan, aflând despre aceasta chiar dela solii, ce trimisese acolo cu noui propuneri de supunere, hotărăște să-i lovească într-o noapte. În adevăr, pe când regele Mateiu voia să se pună la masă cu generalii săi, i se aduce înainte un Secu, care-i spune că: 12,000 Români au să dea năvală asupra-le în acea noapte. Mateiu așază pedestreimea în piața Țirgului; călărima o împărășie pe ulițe, avangarda o pune afară din cei din mai buni soldați și cu generalul Nicolae Banfi, rămâne în așteptare. După miezul nopții Români, venind prin locuri ascunse, fără nici un șgomot, și ajutați de fatunorec, se asvirlă asupra avangardei, o taie în bucăți, aprind Țirgul din trei părți de o dată, și la lumina flăcărilor vâtrund până în piața orașului. Aci se începe o luptă desperată; pedestrașii Unguri, apucați pe neașteptate, sunt înconjurați de oșterii lui Stefan în așa chip, că nu pot primi nici un ajutor dela călărima de pe ulițe, pe care ploaia de săgeți a Românilor o prăpad este. Nu le rămâne decât moartea. Insuși Mateiu se aruncă în mijlocul bătăii; săgețile otrăvitoare asvirlite asupra-i le primește generalul său Banfi, dar și el căpătă trei răni în spate; o săgeată i-se înfringe d'acuruzeză în șira spinării. Vestea că regele e rănit bagă spaima morții în sinul oștenilor Unguri; apucă cu fuga, care în cotro pută. Ei neștiind drumurile și fiind încă noapte, rătăceau prin munți și prin zăvoaie, pe unde-i vinau țărăni așa că peste 12,000 rămaseră morți, mulți

răniți, foarte mulți prinși, pe lângă prăzi bogate și un număr mare de steaguri, Mateiu Corvin însuși, dus pe targă, abia putu scăpa cu puținii ostași prin poteci în Ardeal.

„Așa norocoște Dumnezeu, zice cronicarul Urechii, pe cei mândri și falnici, pentru-ca să arate lucrurile omenești cât sunt de fragide și neadeverate; că Dumnezeu nu în mulți, ci în puținii arată puterea sa, ca nimeni să nu se nădăduiască în puterea sa, ci întru Dumnezeu să-i fie nădejdea, nici fără cale războiaie să facă că Dumnezeu celor mândri se pune în potrivă“.

Stefan se împacă cu regele Ungariei, care-i dă să stăpânească în Ardeal două cetăți: Balta și Ciceful.

În toamna anului 1474 Solimau-pașa intră în Moldova în fruntea unei armate de 120,000 Turci. Stefan nu avea decât 40,000—50,000 oameni, călări și pedestri, în cari intrau și gloatele țărănești, precum și 5,000 Secui și 2,000 Poloni. Cu acest număr de oșteni Stefan câștigă cea mai strălucită victorie din cele 34 ale sale, și una din cele ce fac mândria tuturor Românilor.

El, în loc de a lovi pe Turci la câmp deschis, unde ei ar fi putut desfășura toate puterile și mai ales călărima, îi atrase spre locuri strimte și mlăștinoase, unde călărima turcă, care era toată armatei, nu putea nimica folosi. Ca să-i prăpădească înainte chiar de a i lovi, puse să

războiu. Turcii cred că acolo este Stefan cu Moldovenii; se reped cu furie, dând unii peste alții, ca să treacă mai iute apa și lunca și s'ajungă la păduricea; călărima sprintenă abia eșise din mocirlă; tunurile nămolite, abia se îndreptase spre locul de unde venea glasul buciunelor; pedestrașii tăiau năprasnic copacii, ca să deschiză drumul. Când eată că Stefan cu oastea întocmită cade ca un trăsnet asupra-le și-i lovește dela spate; tunurile așezate pe dealuri varsă foc cumplit; Turcii stau înmărmuriți; crezând că sunt de toate părțile înconjurați de inimi, nu știu încotro să apuce; locul fiind strimt, nu-și pot nici întocmi oastea, nici îndrepta tunurile. Se începe un măcel îngrozitor; din cauza negurei și ametele, Turcii se tăiau în desine: oamenii și caii, unii peste alții, rămân înmoliți în mlăștini. Românii de și luptă două zile și două nopți cu o vitejă rară, nu pot însă mișca din loc oștile turcești, din cauza numărului celui mare. În sfârșit, în zorii zilei de Joi (12 Ianuarie), Stefan adunându-și toată oștirea, hotărăște a da cel din urmă atac; bătălia este din cele mai crâncene și isbânda rămâne mult timp indoloasă. Cei 5,000 Secui, puși în frunte, cad morți până la unul; dar și Turci mulțime pier de lăncile și săgețile Românilor. În minutul hotărîtor, viteazul Stefan, cu sabia în mână, urmat de o ceată aleasă, se aruncă singur în focul luptei; oștenii se însuflețesc; Turcii văzând că nu

i-a trimis pe toți pe lumea cea-laltă; și dacă cum-va s'ar fi întâmplat să scape vre unul peste Dunăre, apoi el l'ar fi cerut dela dînsul chiar, ca să i-l dea în mână, pentru a primi și acela pedeapsa cuvenită.

Abia se potolise țeara de Turci, cari luară Chilia și Cetatea-Albă, și alți dușmani se arătară mai răi decât Turcii. Aceștia erau Polonii. Regele Casimir murind, îi urmasă Ion Albert. Acesta, în anul 1497, în fruntea unei armate numeroase, mai mult de 80.000, intră fără de veste în Moldova, sub cuvînt de a o apăra contra barbariei turcești și a libera cetățile Chilia și Cetatea-Albă de jugul Otoman, pe când scopul adevărat era să cucerească întreaga țeară până la Marea-Neagră. El după-ce înconjură cetatea Suceava și o bătu zadarnic trei săptămâni, este silit de timpul rece, de lipsă și foamete, de boala ce-i sceră armata, a cere pace. Stefan i-o acordă cu condițiune: a se întoarce tot pe unde venise. Armata polonă, apucând însă calea spre codrul Cosminului, își află aci de săvârșită peire (26 Octombrie 1497); copacii tăiați de Moldoveni, de abia ținându-se la rădăcină, se năuesc asupra-i și o strivesc. Stefan-Vodă cu ai săi lovește pe Poloni din toate părțile. Puținii mai scăpară cu vieață. De atunci a rămas la Poloni până astăzi tristă amintire: „În zilele Craiului Albert gliaha (nobilimea) a perit“.

În vara a. 1503 Stefan-Vodă intră cu oaste în Pocuția, o cuprinsă și o alipi la Moldova, dela care, zicea el, că fără cale o smulsese Poloni. Dar fu silit în curînd s'o părăsească pentru-că o armată polonă fusese trimisă să prade Moldova, ear el suferea gren de boala de podagră, care i-a și pricinuit moarte.

În 2 Iulie 1504, într-o zi de Marți, în ceasul al 4-lea din zi, Stefan-Vodă părăsi cu mare jale priveleștei lumii aceștia, surpat prin războaie, vîrstă și podagră, după o domnie glorioasă de 47 ani și 3 luni. El fu înmormântat în marea Putna, cea zidită de dînsul. Fiind pe patul morții el chemă pe fiul său Bogdan, pe Mitropolit, arhierii și toți boerii, și le dăe învătătură: să nu pună rează pe nici unul din neamurile vecine, pentru-că Unguri și Tătarii sunt aproape înghițiți de Turci, Țeara-Românească e închinată Sultanului, Polonia are regi schimbăcioși și nesiguri, ear Germania e sfâșiată prin certuri din lăuntru. Ci este mai bine să inchine țeara celui mai puternic și mai înțelept dintr'înșii, Turcului; dar prin această închinare Moldova să nu-și jertfească nimic din neatărnarea, drepturile și libertățile ei, ci în schimbul unui tribut să și le asigure pe toate. Dacă însă Turcul va cere alte condițiuni mai grele, atunci toți să ridice armele și să se jertfească pentru libertatea și religiunea părinților lor, precum s'a jertfit și s'a luptat el 47 de ani. Și cu aceste cuvinte a și trecut în lăcașul cel vecinic.

Viteaz fără seamăn, drept părinte al poporului, ocrotitor al bisericeii, apărătorul creștinătății, moartea lui a fost plînsă de toți locuitorii țării, „cât plîngea toți, ne spune un cronicar, ca după un părinte a lor, că cunoștea toți că s'au scăpat de mult bine și apărare. Ci după moartea lui, îi zicea sfântul Stefan vodă, pentru lucrurile sale cele vitejești, carele nimenea din domni, nici mai înainte, nici după aceea, nu l'au ajuns“.

Amintirea lui Stefan a rămas adînc întipărită în inimile Românilor. Rămășițele lui pămîntești odihnesc în lăuntru bisericeii din mănăstirea Putna.

DOINĂ.

*Dela Nistru pîn' la Tisa
Tot Românul plînsu-mi s'a,
Că nu mai poate străbate
De atîta străîntătate.
Din Hotin și pîn' la Mare
Vin Muscalii de-a călare,*

se arză satele, semănăturile uscate ale toamnei de prin toate locurile, unde avea ei să treacă, închise toate intrările și ieșirile țării, așa că în puține zile flămânzită și oameni și dobitoace. Turcii înaintase până în dreptul Vasluiului, când Stefan găsi mîntul și locul priincios să le dea bătăia. El își strinsese oștirea pe șesul, unde să întâlnească trei piriuri: Racovățul, Bărladul și Vasluțul; strejile puse pe deal îl vestiră că Turcii să grămădesc în lunca strimtă și hîsoasă a Bărladului, cu cît ei mergeau mai înainte cu atît se îngusta și devenea mai băltoasă. Stefan își ia pozițiunea la locul cel mai strimt, lângă Podul Înalt, care se vede și astăzi în satul Căntălaresți (jud. Vaslui). El era apărut de mlăștiniile luncei; în fundul ei se vedea de partea dreaptă a Bărladului o pădurice. Turcii, osteniți de drum, se opriră ceva mai departe, așezînd cu multă greutate cele 100 și mai bine de tunuri grele-cari se infundau adînc în pămîntul mocirlos.

Era în dimineța zilei de Marți, 10 Ianuarie 1474, o negură mare de nu se vedea om cu om; oastea moldoveană sta așa de bine ascunsă, în căt Turcii nu știau în cotro se găsește. Stefan așezase de cu noapte despre lunca Bărladului, pe partea dreaptă a rîului, căți-va oameni cu buciune pitulați în crîng. La revărsatul zorilor, pe când oștirea turcească încă dormita, se aud de o dată despre partea crîngului sunete tari de buciune și trîmbițe, semnul de

mau e chip de împotrîvire, apucă fuga; Românii se iau după ei și-i gonesc până dincolo de Siret. La Dunăre Vlad Țepeș, se aruncă asupra rămășițelor oastei lui Soliman și le înecă în valurile Dunării.

Ast-fel întreagă armată de 120,000 Turci fu nimicită prin meșteșugul și eroismul lui Stefan, și vitejia armatei sale.

Stefan, după o victorie așa de strălucită, ordonă prin mitropolitul Teoctist, ca toată lumea să postească patru zile d'a rîndul numai cu pâine și cu apă. El răsplăti vitejia oștenilor din gloata (milițienii), dându-le pămînturi de hrană și făcându-i rezeși (moșnenii), ear din rezeși, pe aceia cari se deosebise mai mult în lupte, i-a înălțat la treapta de boernași (boerii mici), trecându-i în armata călărașilor nobili. După aceea pusă de se adună trupurile celor morți în lunca Bărladului, și făcîndu-le movile, le dăe foc, căci se temea să nu să întinză mai mult ciuma, care se încinsese încă mai dinainte. Din prinși de războiu, o bună parte fu trasă în țepă; patru pașale, mai mulți robi, 36 steaguri (din cele 100 ce luase) și multe arme, le trimise regelui polon; asemenea împărtași și pe regele Ungariei și pe Papa Sixtu IV din prăzi și prinși luați. Ba trimise chiar și Sultanului Mohammed printr'un sol al său daruri prețioase, plîngîndu-i-se, cum că niște tâlhari și haimanale diu Turcia au îndrăsnit să năvălească în Moldova, de sigur fără știrea Sultanului; că el, ca un credincios păzitor al grădinei Padishahului,

*Dela mare la Hotin
Mereu calea ne-o așin;
Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii,
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște.
Sus la munte, jos pe vale
Ș-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmăr până 'n Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet Român săracul!
Indărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se 'ndură,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vara vara lut,
Și-i străin în țeara lut.
Dela Turnu 'n Dorohoi
Curg dușmanii în puhot
Și s'asează pe la not;
Și cum vin cu drum de fier,
Toate cîntecule pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La ușa creștinului.
Iști desbracă țeara sinul,
Codru — frate cu Românul —
De secure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă —
Sărac în țeară săracă!*

*Cine-au îndrăgii străinii,
Mânca-i-ar inima căinții,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!*

*Stefane Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Archimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija Sfinților
In sama părinților,
Clopoțele să le tragă
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu,
Ca să'ți mântui neamul tău!
Tu te 'nalță din mormânt
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
At s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori,
Iști vin codri 'n ajutoari,
De-i suna a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară —
Indrăgi-i-ar ciurile
Și spânzurătorile!*

*Cine-a îndrăgii străinii,
Mânca-i-ar inima căinții
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul, nemernicia!*

*Stefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta.
Las' Archimandritului
Toată grija Schitului,
Lasă grija Sfinților
In sama părinților.
Ziua 'ntreagă, noaptea 'ntreagă,
Doar s'a 'ndura Dumnezeu.
Ca să'ți mântui neamul tău!
Tu te 'nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn odată,
At s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Iști vin codri 'n ajutor
De-i suna a treia oară,
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară —
Indrăgi-i-ar ciurile
Și spânzurătorile!*

M. Eminescu.

E ori nu omul tabula rasa?

Pedagogii, în greaua lor chemare, s'au nisuit a studia natura omului din toate punctele de vedere. Căci, să vede, erau în curat cu împrejurarea: numai cunoscând deplin natura omului, vor ști și corect a înștrua și educa. Și, în urma nisuiții lor, s'au ivit mai atâtea păreri, câți indivizi să ocupau cu aceasta cestiune.

Obiectul cu atare îl putem examina și studia din toate punctele de vedere. Îl putem, fiind-că ni stă la dispoziție toate mijloacele de lipsă. Pe baza cunoștințelor fizicilor și chemice, putem pătrunde în toate secretele construcțiunii lui.

Cunoștințele acestea, aplicate la studierea unei ființe, sunt insuficiente. Și cu atât mai puțin, când e vorba despre studierea omului. Fizica și Chemia își perd rolul lor și devin neputincioase față de studierea facultăților omenești, căci omenirea n'a ajuns până acolo, ca să cunoască deplin acest secret al providenței, și ne cunoscându-l s'a pus pe terenul deducțiilor. Ne mulțumim a-ni forma judecata după fenomenele spirituale, fără a cunoaște cauzele și modul, cum să produc aceste fenomene.

În astfel de împrejurări grele, omenii, ce să ocupă cu rezolvarea acestei probleme, difer mult în păreriile lor. Fiecare după modul său de judecată și priceperea sa. Unii, băsăți pe răutatea oamenilor, susțineau, că omul dela natură e rău, alții că e bun ear cei din urmă, că omul e inclinat dela natură spre bine și spre rău.

Nu vom stărui asupra împrejurării, că acărui părere să aporie mai tare de adevăr. Vom căuta numai, a trage unele informațiuni despre natura omului pe baza celor experiate.

Petruț, când începe a cunoaște lucrurile din jurul său și pe cei mai de aproape ai săi, începe a fi pretensiv, dorește, că toate câte sunt și să fac, numai în interesul lui să fie și să facă. Și ne implinindu-i-se dorința, începe a plânge, nu pentru-că e milă de ceva, ci, în lipsa altei arme, cântă să-și răsbune cu plânsul asupra celuia, care n'a voit a să acomoda întru toate dorinții lui.

Dacă te vede cu o bucată de pâine, cere se i-o dai lui; dacă te vede cu vre-un obiect în mână, earși cere să i-l dai lui. Adecă, bășetul pretinde, că toată lumea sa i-să acomodeze dorinții lui. Mai mult: să se chiar sacrifice pentru el! Am voi însă să știm, când a venit el din îndemnul său propriu, ca să întindă semenului său bucată sa de pâine?

Când prinde mâța în ghiarele sale, o copole, de cumva să lasă. Ear de pune mâna pe vre un băț, aleargă câtă-i casa după sermana mâța. Nu numai atât: lovește în cap pe ori și cine, care-i vine în cale! Cine a văzut însă, ca bășetul să dea bățul altuia, ca să-l lovească pe el?

Nicoliiță lovește pe mamă sa ori pe fratele său cu bățul în cap. Lovește odată; ridică și a două-ori. În acest moment însă, decumva cel lovit să face a plânge, Nicoliiță alungă bățul, i-să face milă de el, îl compătimizește, ba se pune chiar a-l mângâie.

De aici urmează, că omul dela natură e inclinat spre bine și spre rău; *predomnește însă cazul din urmă.*

Omul, ca să poată trăi, are lipsă de mijloace. Fără aceste, existența lui este periclitată. E deci o lipsă cerută de natură, ca omul să-și câștige aceste mijloace. Și, punându-să pe sine întot-de-una în locul prim, caută acestea mijloace chiar și pe ruinile altora! La aceasta îl îndeamnă lupta pentru existență!

Plantele, lăsate în știrea naturii, să se bălăcesc. Prin nobilitare și cultivare creșterea lor iau o altă direcție. Și îndată părăsesc aceasta, cât timp nu li-să mai aplică cultivarea din trecut. Cu timpul să aporie earși de starea lor primitivă.

De altcum experiența ni-a dovedit de ajuns, că ori cât a făcut școala pe terenul educațiunii, nici când rezultatele pentru viață n'au fost proporționate cu aceasta trudă. Eșind din școală și intrând în societate, cu inclinațiile lui primitive, incetul cu incetul începe a se abate dela calea și povețele cele bune, primite în școală. Căci dela societatea în care a intrat, foarte puține lucruri bune poate să-și însușescă. De imoralitate nu mai vorbesc!

Dacă omul însă ar fi o *tabulă rasă*, lucrul ar sta altfel. Tot ce s'ar scrie în școală pe aceea tablă, ar rămânea o parte mare și pentru vecie. Ei, bine, și câți oameni buni a produs școala? Înțeleg oamenii deplin morali?

Școala nu e și n'a fost a tot putinte. Poate mult face, dar totul nici când. Ba cu societatea de acum, foarte puțin. Să înțelege de sine, pe terenul moralității. Căci însuși societatea este cel mai puternic mijloc de a corupe și a demoraliza omenirea.

De aici școalei i-să impune a desvolta o forță și mai mare pe toate terenurile. În și afară de școală. Prin școală a crește tinerețul, ear afară de școală a trage atențiunea societății și deschilinit a acelora, cari sunt puși în fruntea ei, la demoralizarea, ce o produce această asupra tinerețului. Și mai mult: a constringe pe cei din urmă, ca educațiunea să se înceapă și de sus în jos. Ear în acest cas, dar numai în acest cas, munca școalei va fi încoronată de cel mai bun succes!

I. G.

Dela Reșița-Montană.

Adunarea generală a „Reuniunii de cântări și muzică”.

(Urmare).

Din Raportul magistrului aflam, că repertoriul corului din acest an a fost:

1. „Junimea parisiensă”, cor mixt.
2. „Intâitul concert bisericesc”, de Musicescu.
3. „Resunetul dela Crișana”, cor mixt cu soli de Vidu.
4. „Trecui valea” și „Varia”, de Mureșan-Vidu.
5. „Din șezătoara”, cor mixt cu soli de Vidu.
6. „Dar n'a fost vis”, de Cordonean.
7. „Lugojana”, cor mixt de Vidu.
8. „Foae verde” și „Anghelușă”, de T. Popovici.
9. „Il sonatore din campane” de Ricci-Vidu.
10. „Scumpa mea bălșioară”, de Vidu.
11. „Imn de serbare”, de Podolean.
12. „Cea din armă noapte...”, de Musicescu.
13. „Marș regal”, de Musicescu.
14. „Resunetul Ardealului”, cor mixt cu soli și acompaniament de orchestră de Vidu.
15. „Stefan și Dunărea”, baladă, cor mixt cu soli și acompaniament de orchestră de Vidu.

Pe lângă producțiunile și concertele arangiate — se zice în acest raport — corul nostru a mai predat prin diletanții săi destoinici și piese teatrale, cari pe lângă distracțiunea publicului, au mai contribuit, în mod vedit la cultivarea limbii, a unei conduite și a altor multe simțeminte nobile; ear rezultatele obținute, ne sunt garanții deschise, că Reuniunea noastră, prin această inovațiune a satisfăcut unei prea simțite necesități.

Sperăm că pe viitor, recrutându-se cu timpul din ce în ce tot mai mulți din personagiul activ al corului a se produce și exercita în jocuri de scenă, Reuniunea va ajunge în poziția a-și realiza doritul scop, de a surprinde publicul iubitor de muzică cu operele naționale.

Atragem atențiunea valoroșilor noștri compozitori asupra acestei dorințe generale la toate corurile noastre și sperăm a vedea cât mai curând îmbogățit repertoriul nostru musical-național și cu aparate, școase din bogatul suflet al doinei și poporului nostru, potrivite pentru reuniunile de cântări.

Raportorul teatral, literar și declamatoric, al producțiunilor musicale-teatrale ce s'au arangiat a fost:

1. „Zăpăciții”, comedie într'un act de Alexi.

2. „Doi prinși în cursă”, comedie într'un act de Bobancu.

3. „Otrava de hârcioji”, comedie într'un act de Popp.

4. „Anghelușă”, cântec comic de Alexandri.

5. „Irosii”, predați de șase elevi din comuna Terova.

6. „Lenea și luxul”, trilog de Maria Drăgan, predat de eleva, sub conducerea autoarei.

7. „Vederile și aspirațiunile noastre culturale”, disertație de membrul onorare domn Al. Munteanu.

8. „O pagină din istoricul Reuniunii noastre de cântări”, disertație de I. Velcean.

9. „Toporul și pădurea”, de Alexandrescu, declamată de eleva M. Todor.

10. „Călușorul”, jucat de mai mulți membri activi ai corului.

„Ca de încheiere — se mai nice în acest raport — mai eternisăm memorabilul concert arangiat de directorul de muzică al G. Dima, cu conclucarea d-nei Dima și a cântărețului dramatic D. Popovici, sub egida Reuniunii e îndosabil faptul că întreg meritul acestor festivități revine președintelui Al. Crenian, care a dat privilegiu și Reuniunii a se achita de un greu deobligament față de acești artiști mari.

Ni-se umple inima de bucurie remarcând și convenirea socială arangiată în onoarea oaspeților, când dl Dima, exprimând dorința de a auzi corul nostru ni-a făcut posibilă improvisarea unei ore de cântare unde în fața comitetului și a unui număr public, corul a intonat mai multe piese naționale, ear magistrul prin un toast bine-simțit drept salut la adresa oaspeților, a dat privilegiu d-lui Dima a răspunde, vesel de însuflețirea ce o afi, prin o vorbire elocventă care a impresionat adânc.

Astfel activitatea corului Reuniunii noastre s'a încheiat în acest an, cu o rară serbătoare având fericirea a auzi prestațiunile unor artiști mari, de valoare primodială.”

Raportul magistrului, se ia de asemenea la cunoștință, după ce președintele în numele biroului și comitetului mulțumind pentru încrederea avută, depune mandatul și invită adunarea a se pronunța asupra reconstituirii. (Ve urma).

Dela sate.

Petrecere. Cu multă bucurie au așteptat vărădenii zina de 3/16 Febr. Era adevărată serbare pentru românii din satul nostru, fiind-că atunci a debutat pentru prima dată corul elevilor gr.-or. sub conducerea bravului învățător, dl George Țiunea.

Au participat într'un număr mare, atât români cât și străini. Toți așteptau plini de curiozitate începerea concertului. În fine cortina se ridică. Elevele sub conducerea d-lui învățător apărură pe scenă.

Era un tablou mareț vâzând pe mici debutanți îmbrăcați toți în pitorescul și frumosul nostru port țărănesc. Au cântat cu mult foc, precisiune și armonie încât au stors admirațiunea On. public. Cu deosebire a plăcut asistenților comica cântare: „Ariciul și piticiul”.

Au urmat apoi declamațiunile. Poeziile „Limba mea” predată de Ruja Morariu; „Florăreasa și floarea” de Elena Cipie; „Săracul fericit” de Paul Jura și balada populară „Marcu Iagărul” de Paie Bârlea și Aurel Mioc, au fost predate cu mult farmec și energie. Publicul a răsplătit cu o furtună de aplause pe micii eroi.

În fine a urmat piesa teatrală: „Căpra cu șapte iezi” apărând pe bină fiecare mascat după felul rolei predate. Eleva Livia Nandru a predat rola de căpră cu multă dibăcie încât a încântat pe participătorii. Micuții copilași: Elena Căcărăză Nicolae Plaucea, Aurică Alexandrescu, M. Căcărăză, Pau Bârlea, Maria Alexandrescu și Elena Plaucea în rolete de iezi și iede au impresionat adânc pe On. public prin naivitatea și dragălașia roletelor predate. Elevul Pau Ceia în rolul lupului și Pau Cipiu în a cănelui merită toată lauda. Nici nu se aștepta publicul ca niște debutanți așa micuți să-l impresioneze și surprindă așa plăcut.

După Teatru a urmat sglobiul și veselul dans începând cu mărășelul nostru joc

„Hora“. Animația a încetat abia în zori de zi. Între pauze corul gr. or. ne-a înveselit cu mai multe cântări frumoase cum sunt și: „Răsunetul Ardealului“; „Hora dela Drăgășani“ și încă câte-va compoziții proprii ale bravului diriginte P. Farca.

Toată osteneala însă se atribuie mult veneratului domn G. Țiunea, care prin munca-i neobosită a ajutat la înflorirea și propagarea culturii naționale. D-lui este unul dintre cei mai vrednici, bravi și zeloși învățători din ținutul acesta.

Ne-am bucura foarte dacă acest frumos exemplu dat de St. Domn G. Țiunea ar fi urmat și de alți domni învățători, așa ca și noi românii să ajungem cât mai curând la gradul de înflorire și cultură a altor popoare civilizate! Să ne ajute Dumnezeu!

Varadia, la 17/II 1902.

Livioara din Banat.

Intimpinare.

Domnule Redactor!

În stimata d-tale foaie din 16/29 Ian. nr. 11 intru o intimpinare se lupta tare învățătorul Petru Mușu din Elisabedinul Timișorului cu o idee obscură, spre a adevări, că s'a publicat în raportul sfințirii Obeliscului a comitetului Asociației funebreale în „Trib. Pop.“ din 25 nr. 3 un articol prin B. sigur preotul din F., care articol descrie în estensiune toate cazurile întâmplătoare și adevărate la sfințirea amintitului Obelisc. Bine înțeleptul învățător se simte atins când i-se botează adevăratul atribut de *incăpăținat* și din acest incident face bine înțelegerea sa o legendă, observă și declară de sigur pe preotul B. din F., ca autorul articolului, ba încă zice: cunoaște-te pe tine însuși și cunoaște-ți figura care se reduce la sfinția sa.

Dia jos scrisul ca atare, deoarece ce alt preot cu asemenea nume n'a fost la sfințirea Obeliscului decât eu, care mă simt atins, se vede dar apriat, că bineînțeleptul învățător m'a accentuat pe mine, deoarece eu sunt preotul B. din F., care am fost la sfințirea Obeliscului și am și servit.

Bine înțeleptule învățător! te citez fără a-ți vătăma modestia, că până de paiangen ai țesut în înșirarea literelor publicate în o intimpinare din datul și urul amintit, dovedești până experiență practică și de inteligență departe, documentezi o neurintă bărbătească când nu și face deschilinare între acțiunea privată și oficioasă, ce ai plinit-o bine înțeleptia ta la ordinea reverendia. domn protopresbiter Dr. Traian Puficiu, cărui la provocarea oficioasă prin doi martori, cari te-au cercetat să vină cu pruncii școlari la sf. biserică, spre a ține ceremoniile, cărora le-ai zis: dl prota să-mi trimită în scris dacă vrea să mă ducă cu pruncii, altcum nu mă duc, sau n'a fost așa bineînțeleptule? Renitenția asta nu este abus și încăpăținare din oficiu, când un șef al tractului în mod oficios ca și președintele corpului moral al tractului reprezentând autoritatea supremă te recercă oficios și astfel ti reflecte — zi că n'a fost așa.

Despre altele nu reflectez eu, ci te așteptă dela cei interesați, — fără numai rog pe reverendismul domn protopresbiter, a-mi staveri prin un act oficios adevărul pe calea Ven. Consistor, căci alt cum dl protopresbiter, e compromitat singur în statul deale de autoritate oficioasă supremă a tractului.

Bine înțeleptule învățător prin actul acesta, și-ai dat însuși testimoniu de paupertate pedagogică și în detrimentul metodice, ori nu și bine înțeleptule că un învățător, învață pe elevi nu numai una și aceea literă a scrie și a citi — ci pe toate literile — și că cel ce învață a scrie pe A, știe scrie și pe B. C. D. etc. etc.

Bine înțeleptule învățător, — se vede însușirea renitentă — și că ești stropit bine cu esopul Zeului iubitor din butoiele r. ce îl stăteau la pragul locuinței în raporturile sale cu oamenii păcătoși (Mitologia Clasică) din care se deduce un adevăr:

Adevărul scrofulosului cu Medicul vestit; — de pe timpul invenției oglinzilor, — când scrofulosul încăpăținat — au pretins dela Medic ca să-și dea opiniunea despre el fiind că el nega a fi scrofulos.

Medicul văzându-l încăpăținat căci era cavalier — îl recomandă a se uita în oglindă mai întâi apoi își va spune părerea, — frește că nebunul n'a știut urmarea pentru-că nu s'a mai uitat în oglindă.

După ce au documentat nebunul încăpăținat medicului, că s'a uitat în oglindă ee i-a costat mult timp și bani până ce au aflat-o.

Au cerut dela medic spre a-și da părerea despre el care i-a dat-o în modul următor: întrebându-l?

Când te-ai uitat D-ta în oglindă, pe cine ai văzut?

El a răspuns: — că am văzut pe un om bolnav scrofulos.

Dapoi dragă dară să ști ca acela ești singur D-ta.

Căci bolnav scrofulos *incăpăținat*, ai fost, — bolnav ești, — și bolnav vei fi până vei trăi.

Cine are urech de auzit să auză; zice sfta scriptură: — cu care am finit apoi polemia pe acest teren.

Fenlac, la 27 Ianuarie 1902 v.

Moise Babescu,
paroh.

Preot bun.

Suntem rugați a publica următoarele:

„Protocol, luat în ședința extraordinară a comitetului parohial gr. or. rom. din Leucusești, ținută la 30 Ianuarie 1902 st. v. sub presiunea Prea Stimatului Domn Învățător Ioan Furdianu, ca președinte adhoc, fiind de față membrii subscriși. Obiectul: Scrisoarea adresată comitetului parohial de către Mult on. Domn Constantin Rosa preot. Presidiul desface scrisoarea și o cetește: „Declarațiune! Subscrisul, din prișosul ce mi l'a dat bunul Dumnezeu prin „aceasta mă deoblig, ca până ce trăiesc eu în fle-care an, să depun la dispoziția comitetului parohial din Leucusești 2 premii „câte de 40 coroane, adică de tot 80 coroane zic: opt-zece coroane, cari premiul comitetul parohial să le voteze acelor ținere sărace, — la cununia lor, — cari sunt din parohia Leucusești, de religia gr. or. rom. din familie onestă, dacă au cercetat școala și sf. biserică regulat și cu un cuvânt acelora, despre cari comitetul constată că au moral bun. Leucusești, la 20 Ianuarie 1902 v. Constantin Rosa m. p., „preot.“ Comitetul i-a aceasta la protocol cu mulțumită și totodată decide ca acest protocol să se dea publicității — rugând pe bunul Dumnezeu, ca fapta măreață a Mult On. Domn Constantin Rosa, să o răsplătească Insușit. D. c. m. s. Ioan Furdianu m. p. președinte adhoc, Vasile Sirbu m. p. notar și membru. Ștefan Creciunescu m. p. Petru Irimescu m. p. Ioan Sirbu m. p. Vasile Lupulescu m. p. Tripon Bot m. p. Ioan Marienescu m. p. Ioan Berchescu m. p.

Reflexiuni la „Chestiuni culturale“

de G. Jian.

(Urmare și fine).

„Ce d-ta vrei să mă înveți, doară mie-mi pasă de îndreptarea poporului, au d-ta vrei să te prinzi cu un dr juris diplomat și să-mi dai lecții? Mă recomand! și deschide ușa; acestea le capeți cu răspuns la ceea ce cu gând bun ai voit să zici.

Ce va face acum bietul dascăl, căci el încă înainte s'a fost lăudat cătră poporenii și cătră popa că d-l advocat îi va fi de ajutor. Oare nu-i este lui imposibil a mai face și a să apuca de îndreptarea reului apucat, căci preotul ride în pumni și își gândește „Așa-ți trebuie, c'ai vrut să te ridici peste mine“ și să ducă de mai mulțumească d-lui dr că a purces cu dascălul așa căci și așa i-a fost crescut coarnele prea mari.

Se întâmplă însă că pe lângă acestea învățătorul cu poporul totuși isprăvește ceva și lucrul merge tot spre binele poporului, și răul începe a să îndrepta, atunci numai ce te pomenești că ești, domni dr încep a să lăuda că de când sunt ci în comună, comuna înfloreste și ca să arate lumii că ei joacă rola, în înțelegere cu preoții,

nepretenii învățătorilor*), încep a candida de membrii ai comitelor paroch ai scaunelor adecă sinoadelor protopresb. ba ajung deputați sinodali și congresuali și dacă în vre'o comună mai există și nește Asociații ori bănci înființate de oameni de rând, devin chiar și directori căci vedeți mă rog fără de ei nu merge nimic și ei trebuie să fie capul în tot locul căci ei sunt conducătorii poporului. Cutează și aici să strige ceva învățătorul, căci zeu învățătorul nu ar zice nimic și s'ar bucura că totuși s'au decis domni d-ri ca să lucre ceva dar știind învățătorul că nimic bun nu o să fie, pentru ca unde intră ei, de acolo fuge duhul păcii, al blândețelor și a bunei înțelegeri și în locul acestora vine biciul lui Dumnezeu și protecțiunea, apoi zic dacă cutează învățătorul să zică ceva, mai este amenințat chiar și cu palmuire lăsând afară celelalte epitețe ce numai dela un om necult să pot auzi. Eacă dar că aici ear nu poate lucra învățătorul, pentru-că poporul nu-l ascultă ba ce e mai mult, autocrații lucră într'acolo ca învățătorii să fie descreditați înaintea poporului. Vedem dară că inteligența nu în linia a 2 ci după preoți în linia 1 sunt vinovați de păcatele și răul ce bântue azi la poporul nostru. La noi toți veu să fie conducători, toți vreu să fie renumiți și nimic bine n'ar face. Eu puțin am auzit că domni d-ri ar milui pe săraci ori ar ajuta nefericitorii ci din contră unde numai ar pute să ia căci milă nu au de nime**)

De ar fi în inteligența noastră alt duh, alt duh ar fi și în popor și atunci poporul ar deveni mai cu frica lui Dumnezeu căci ar zice uită că și domni advocați să tem de Dumnezeu.

Ca să facem poporul nostru mai bisericos ar trebui ca fle-care inteligent să se deobligă a merge la biserică ca acolo prin prezența lor să arate ce datorință are fle-care creștin și om. Ca inteligența să vină la biserică, n'ar trebui nici slujba mai scurtată nici coruri de ori ce fel, ci ar trebui ca domni d-ri advocați să nu primească în zile de Dumineci și sărbători nici un fel de clientelă și unde mai sunt d-lor și directori de bancă ar trebui ca acelea să se închidă Duminicile ș'atunci să asigur că și d-lor ar veni la biserică. Dar d-lor singuri singurei. Nu voese ci să facă aceasta apoi în locul cel dintâi competent e preotul de pe amvon care să predice poporului ca să nu meargă la astfel de domni și când va fi vre-o alegere de membru bisericesc, să nu sufere ca un astfel de domn fie chiar mare să vină nici candidat necum ales făcându-să așa din partea preoților deoparte, învățătorul earăși pe unde poate să spună poporului că nu-i frumos dela acel domn că nu vine la biserică, apoi să asigur că d-nii autocrații să vor desbuzumeni și vor ajunge la convingere că „Inteligența fără popor e moartă. Ne căciulim noi învățătorii înaintea lor, îi alagem în tot locul, votăm totdeauna căei chiar contra convingerei noastre numai ca să nu ne arătăm nepretenii cesarului, îi lăudăm poporului ca ceva neîncungit de lipsă, îi alegem chiar președinți ai conferințelor învățătoresc, ba ne mai fâlim că azi umblăm cu ei la preumblare par'că cine știe ce lucru mare e aceea; apoi zeu trebuie să-și inchipe mult și să creadă întors că „Poporul fără inteligență e mort“.

Până aci am voit să arăt cauzele reilor. și că cum s'ar pute să sana, mai mult însă am vrut să arăt că nu învățătorii sunt vina la relele încuibate ci mai întâi: preoții cu inteligența, apoi învățătorii abia mai la urmă, căci să nu creadă cineva că eu țin pe învățătorii de cei mai buni. Sunt, sunt casuri dar mult prea rari unde toată vina o poartă învățătorii și unde preoții cu inteligența sunt la culmea chemării, căci nu este pădure fără uscături dar nici piparcă neinte. Eu

*) Aceste-s excepții, desigur, și din fericeire! Redacția.

** Așa ear erodem că e lucru rar! Redacția.

feri Doamne că vren să zic că toți preoții sunt de vină, sau că toată Autocrația e rea și că toată învățătorimea e bună și nevinovată. Cunosc preoți la culmea chemării dar puțin, cunosc Autocrația nobilă, dar rar și cunosc și învățători netrebniel, cam mulțigori, dar totuși comparându-se dispar și cei buni de acolo și cei rei de aici.

Că prin scrisoarea resp. publicarea aceasta, făcut-am ceva bun și că am ajutat ceva, nu știu, atâta știu că ne prietenii pe lângă ce-i am, voi mai căpăta destui; eu însă de aceea nu mă supăr și nici nu mă năcăjesc căci știu că adevărul totdeauna otrăvește pe cel ce-l aude și fle ce va fi, eu sunt pe deplin mulțumit căci am zis ceva ce de mult am dorit a zice, dar nu mi s'a dat ocașune și cred că prin cele zise de mine dacă și nu răul să va îndrepta sau și dacă n'am fost în stare ca să arăt toate relele precum și cauzele, totuși am arătat ceva din multele rele ce bântue poporul românesc, mai având a publica încă și despre Bufani și frățuși unde ear că e bun și rău.

În fine cer scuză pentru erorile de stil pe cari le-am făcut căci de, nu sunt tocmai scrietor ca colega Jian, și îmi cer scuzele și pentru publicarea cea lungă, dela cetitorii căci puteam să scriu mai scurt, dar de, așa mi firea dar m'am și temut că dacă scriu mai scurt nu mă vor pricepe toți, adică tot poporul necult și mai pe urmă cer scuzele și dela On. Redacțiune pentru osteneala ce i-am făcut cu aranjarea literelor și rog pe On. Redacțiune ca să fie și ea cât ajutor și să nu publice tot dări de mulțumită pentru daruri pentru cei 4 păreți zisa colegului Jian, ci să mai deschidă câte o colecție și pentru cutare sau cutare familie săracă, să ne convingem că cei ce au, nu dau celor ce n'au.

Sasca-morțană la 30 Dec. s. v. 1901.

Filip Băieș,
învățător.

Faptul că am dat loc în toată întinderea lor scriselor d-lui Băieș dovedesc bună-voința noastră pentru învățători și dorința de a lăsa pe fiecare să-și spună părerea, ca prin discuțiune să se facă lumină.

Noi avem însă aceiași dragoste românească și pentru ceilalți cărturari români, și tocmai de aceea ne simțim datori să atragem atenția d-lui Băieș asupra asprimei cu care-i judecă. Știm că sunt mulți rei, dar totuși mulțumită lui Dumnezeu, *precumpenesc cei buni* și ținta d-lor învățători asta să fie: a lucra frățește cu cei buni, a ierta supărările venite din partea celor cu slăbiciuni și a judeca totdeauna dintr'un punct de vedere general, ear nu subiectiv. Pace și frăție, — numai din astea isvorește binele obșteșc.

Redacția.

Intâmplări cu haz.

Cu ocașia unei vizite școlare, protopopul întrebă pe un copil: „Câte pere ai avea tu băete, de și-ai da eu 4 și Domnul învățător 3 pere?“ — Ce bine ar fi! — Ași avea atunci tocmai zece pere!

Cum așa, i-a socotește bine! — Bine am socotit doar, e uite 3 pere le mai am în stn și cu 4 a le D-tale și cu 3 a le Domnului învățător fac 10 — așa!...

Întrebând învățătorul la examen pe micul Ionel: „Voi mai aveți un tată Ionele mi-ai putea tu spune, unde e acela? (Într'aceea învățătorul ca să-și amintescă Ionel mai curând, îi face semn, mișcând ochii în sus, — ceea ce văzând Ionel să grăbește a răspunde) Acela e în pod, d-le învățător!“

Cu ocașia explicării și însuflețirii poporenilor pentru înființarea unei biblioteci, la auzul cuvântului „bibliotecă“, sare unul zicând: Ce spui dle învățător, cu biblica nu o ai ghitit — aia se ține tare greu, eu știu că domnu pe care l-am slujit eu avea biblică.

Adunarea generală

a „Corului vocal“ din Cuvești.

— 15 Februarie 1902.

Conform §-ului 15 din statute, Duminecă, în 27 Ianuarie (9 Februarie) a. c. s'a ținut adunarea generală ordinară a Corului vocal rom. gr.-or. din Cuvești cum urmează:

După finirea s-tel Liturgiilor toți membrii și binevoitorii corului la invitarca diui preot, se adună în școală, aici membrii activi coriști îl întâmpină cu cântarea națională „Salutarea“ după care părintele capelan Ioan Suciu, din încredințarea veteranului paroh Iosif Iorgoviciu, ocupând locul presidial prin o vorbire acomodată decheară Adunarea generală de deschisă fiind întâmpinat cu cuvintele „Să trăiască“ la ce corul întonează „Mulți ani!“

Conform programului urmează în ordine: a) primirea de membrii noi și stabilirea listei membrilor cu 28 membrii activi, 3 ascultători, 16 fondatori, 6 ajutători, 9 binefacători și 5 onorari de tot 87 membri. Se mai cetesc din partea oficialilor următoarele rapoarte: b) raportul despre activitatea corului în anul 1901; c) inventarul corului cu o avere de 1156 cor. 56 b. în care sumă se cuprind localul corului și hectograful făcute în anul de cestiune; d) socoala generală a fondului societății cu o avere în bani de 264 cor. 67 bani; e) preliminarul societății cu suma preliminară de 480 cor. 10 bani; f) protocolul de evidență și g) repartiția membrilor cari toate primesc aprozarea adunării generale, ear oficialilor li-se dă absolutul.

Urmând în ordinea zilei restaurarea comitetului, adunarea generală având deplină încredere și fiind îndestulată cu activitatea fostului comitet unanim îl realege.

Se face obligatoare pentru fiecare corist intrarea la școală în toate Duminecile și sărbătorile postului Mare și a Crăciunului dela 2—4 ore d. m.; precum și participarea la biserică în toate sărbătorile de peste an și în Duminecile de peste an și în Duminecile de iarnă când și poporul cercetează s-ta biserică mai regulat, spre a cânta răspunsurile la Liturgie.

În raportul anului viitor se vor ceti, în mod de blam, numele acelor coriști cari vor absenta mai mult din nepăsare, dela prelegeri și dela biserică când cântă corul.

În fine, la propunerea dirigentului, adunarea primește că: în lipsa de cărți la popor, exemplarele foilor societății în număr complet câte pe un an, — de până aci și de aci înainte — să se împartă la membrii activi cu condițiunea ca dăscăli să lege, să le păstreze și să se folosească de ele; ca așa să se poată pune în cas de lipsă la dispoziția dirigentului spre a alege din ele ce va fi recomandabil de a fi predat în public cu ocaziunea ținerii de petreceri și intrării publice.

Cu aceasta fiindu-se obiectele de pertractat, ședința se ridică; ear cu autentificarea protocolului se împuternice se dotă bărbai de încredere.

Georgiu To mi,
vice-președ. și dir. școlii.

Biblioteca populară în Nădlac.

Laudabila faptă a St. Domn advocat Dr. Nicolau Onea, din Arad eată își afla imitator în Nădlac și încă pe un țeran tânăr și anume: brăvul și inteligentul tutor orfan al comunei noastre politice și episcopului nostru școlar Petru Flocos, ofere anualmintă, cât va sta ca episcop școlar, 100 coroane din salariul său pentru înființarea bibliotecii populare.

Ca e drept acest ofert nu a ajuns încă la cunoștința comitetului nostru parochial, dar autorizat din partea D-Sale imai permisiunea a-l face cunoscut publicului mare românesc pe acest țeran marimimos, sperând că își va afla și el imitator între oamenii noștri binecuvântați de Dumnezeu cu stare materială mai bună. Și și până când comitetul nostru, primind ofertul, își va face datorița față de D-Sa, în numele celor ce-și vor hrăni inima și mintea din înființarea noastră bibliotecă, mă văd îndemnat a-l exprima cea mai profundă mulțumită, dorindu-l dela Dumnezeu viețată îndelungată și fericită spre lauda și bucuria noastră; rugând pe Atotbunul Dumnezeu să ne ajute a-l pute vedea cât mai îngrabă în fruntea comunei noastre politice, fiind convins că prin calitățile bune

ce le posedă și inteligența ce mereu o perfecționează, va ști cărmul trebile astfel ca vaza Românilor și interese lor să rămână nealterate. Dumnezeu să ne deie cât mai mulți țerani de aceștia.

Subscribul apoi, îmbărbătat de acest ofert neprețuit, pentru a vedea cât mai grabnic realizată aceasta idee frumoasă, mi-am pus de datoriță a mă interesa viu de afacere și în acest scop am grăbit a mă folosi chiar și de elevii din școală, făcându-le liste de colectare, ca apoi pe la părinți și neamuri se adune și ei cât vor pute, și eată rezultatul în scurt timp a fost destul de îmbucurător și anume: *Mihaiu Pleș* elev de el. VI-a a colectat dela *Nicolae Brindea*, 20 fil.; *Romul Tăucean* 1 cor.; *Teodor Dragan* bătrân 1 cor.; *Tănăsie Solga* 20 fil.; *Uroș Morariu* 1 cor.; *Remus Chicin*, 50 fil.; *Iulian Caracioni*, 50 fil.; *Parasco Flocos*, 40 fil.; *Elișa Bricdea*, 20 cor.; *Dimitrie Pătean*, 20 fil.; *Teresia Popoviciu*, 1 cor.; *Arcadie Olariu*, 10 fil.; *George Hăndrău*, 40 fil.; și *Petru Mărginean*, 10 fil.; *Pantelie Bătușan*, elev de el. VI-a dela *Uroș Totorean*, 1 cor.; *Dimitrie Bugariu*, 1 cor.; *Mihaiu Chicin*, 2 cor.; *Iulian Pătean*, 20 fil.; *Sofroniu Chicin*, 40 fil.; *Nicolau Popon*, 4 fil.; *Stefan Chicin*, 40 fil.; *Ioan Iacob*, 16 fil.; *Pera Onea*, 1 cor.; și *Pantelie Bătușan*, 10 fil.; *Dimitrie Lazar*, elev de el. VI-a dela *Georgiu Petroviciu*, 1 cor.; *Vasilie Crișan*, 40 fil.; *Vasilie Veathiu*, 10 fil.; *Teodor Cartos*, 10 fil.; și *Mihaiu Lazar*, 40 cor.; *Mihaiu Bocga*, elev de el. VI-a dela *Iulian Lutaș* 50 fil.; *Ioan Onea*, 20 fil.; *Stefan Popon*, 20 fil.; *Stefan Cămpan*, 20 fil.; *Ioan Cămpan*, 20 fil.; *Lazar Herteg*, 10 fil.; și *Stefan Mănzat*, 20 fil.; *Teodor Bocga*, elev de el. VI-a dela *Nicolau Ghurcoviciu*, 40 fil.; *Vicențiu Marcoviciu*, 40 fil.; *Sofroniu Caba*, 40 fil.; și *Isa Mudrihin*, 1 cor.; *Mihaiu Șumândan*, elev de el. V-a dela *Nicolae Chicin*, 2 cor.; *Vicențiu Marcoviciu*, 40 fil.; și *Jivu Șumândan* 6 fil.; *Teodor Cămpan*, elev de el. V-a dela *Persida Crișan*, 40 fil.; *Ioan Precupaș*, 1 cor.; *Ioan Cămpan* 10 fil.; *Lazar Cămpan*, 20 fil.; *Ioan Cămpan*, tin. 20 fil.; *Ioan Guleș*, 10 fil.; *Dimitrie Guleș*, elev de el. V-a dela *Petru Căpitan*, 50 fil.; *Dr. Iulian Chicin* 1 cor.; *Uroș Mănenat*, 40 fil.; *Dimitrie Guleș*, 4 fil.; *Lucreția Onea* 4 fil.; și *Jivu Guleș*, 4 fil.; *Vasilie Bogdan*, elev de el. V-a dela *Dr. Iulian Chicin*, 1 cor.; și *Ioan Barb*, 20 fil.; *George Van*, elev de el. V-a dela *Constantin Tăriac*, 4 fil.; *Ilie Mărginean*, 10 fil.; *Dr. Iulian Chicin*, 50 fil.; și *Lazar Codăa*, 20 fil.; *Sofroniu Lung*, elev de el. V-a dela *Nicolae Mărgineanu*, 50 fil.; și *Stefan Lung* 20 fil.; și *Constantin Onea*, elev de el. V-a dela *Constantin Onea* 40 fil.; și *Nicolae Pătroiu* 40 fil.; De tot au adunat elevii 31 coroane și 11 fileri.

Primească deci, atât contribuții cât și colectanți mulțumite noastre.

Tot întră acest scop vor întreprinde și membrii corpului învățătoresc colecte.

Către toate aceste apoi se mai adaugă și subvențiunea ce sperăm cu tot dreptul dreptul că va căpăta aceasta bibliotecă dela „Fondul pentru cultura poporului ort. român din Nădlac“, din a cărui venit s'a spesat până acum pentru ajutorarea școlărilor săraci la dispoziție.

După ce ne va ajuta Dumnezeu se vedem înființată biblioteca, sperăm că cât mai grabnic să înființăm și casina română unde se putem zilnic și întodeauna să convenim.

Fie ca începutul bun să aibă și continuarea bună.

Georgiu Petroviciu,
dir. școlar.

Mintea cea din urmă a Românilui.

Într'ată se deprinsese cu rachiul, încât: Jidovul, birșatul îl era idolul, ear birșatul biserică... Bătrânul său tată îl certa adese-ori și-l batjocura, prorocindu-l zile negre, zile grele; dar el în loc să se îndrepteze și să se căiască: se făcea tot mai prăpădit și decum se scula până și culeea nu avea altă rugăciune, decât:

Li-li-li cu prietenii,
Până ce-or ține banii!

Bătrânul, tată-său, om sirguincios și foarte cruțător fiind, din tinerețele sale își adunase o mică comoară de bani, pe care o ține ascunsă în grinda cea mare, fără a ști altceva de ea, având ca cheeun cuiu gros de lemn. Când bătrânul a fost în doaga morții, și-a chemat feciorul la pat și i-a zis:

— Văd, fiule, că te-ai dat cu totai desmerdăciunilor, nesăținului de rachi și ri-

sipoi, cheltuind cu prietenii cari numai până atunci și-s prieteni, până-ți vede puuga plină și aude banii zăruind, ear în dos trag cu ochiul rîzând de tine. Vei ajunge zile negre și grele, își mai zice și acuma și cea din urmă și la acelea zile, de-ar da sfântul să nu-ți vie, prietenii de azi nu-ți vor țachina, de te-or vedea murind de dor de beutură; nici azi nu-ți închină din inimă curată, ci numai până te apți, că apoi știu ei că-i a lor lumea... șiți vorba:

Când mi e bine
Toți cu mine;
Când mi-e rău, numai eu.

Dar să nu uit, ce voiam ca să-ți mai spun: Când vei vedea și vei simți, că s'a întemplat ceea ce-ți spusei, și când vei vedea, că nu mai ai încătrău, în amorul și desnețăjdirea ta: spănzură-te în cuiul cel din grîndă, că atunci își vor trece prin minte toate sfaturile mele și toată nețebnicia trecutului tău și astfel, cîndu te, poste vei fi iertat și de oameni și de Dumnezeu, și numai atunci vei putea trage nădejde să vezi fața lui Dumnezeu... alt-cum nu.

După ce bătrânul își sfârși vorbele, își dete sufletul. Nu mult după acestea, ceea profesite de bătrânul s'au împlinit, căci: vitele, moșia și toată averea feciorului său s'au vîndut la dubă; ear „prietenii“ de mai înainte și se facură neprieteni, ocărându-l și gonindu-l. În amarul și desnețăjdirea ce-i cuprinsese inima și mintea, după sfatul tătăne său, s'a spănzurat în cuiul din grîndă. Cuiul așa a fost așezat în grîndă, ca tras cu putere, s'au apăsat de vro povară, să descule și se deseporă comoara; deci mare-i fu mirarea când lăsându-se în funea acăpată în cuiu, să trezi curgându-i pe cap droaie de taleri și puțini galbeni. Atunci și a adus aminte de sfaturile tătăne-său și trecându-i prin minte viețată țicăloasă de mai înainte, s'a îndreptat făcându-se om de treabă și cinstit și și-a răscumpărat casa și moșia, fiind om sirguincios. Câte-odată când și cînd, se mai ducea el la birș, ca să mai peardă vremea, când n'avea de lucru; bea câte puțin și închină, dar nimăru nu da deși ear toți prindeau a și-se face „prieteni“. Ori-cine îi închină, din beutură nimăru nu gusta, ci numai din a sa, fără a se îmbăsa vrodată. Vîzînd „prietenii“, că numai le închină, dar nu le și dă să înghitească, adese-ori întrebându-l: — „Ce-i cu tine prietene, că te-ai răcit de cătră noi așa tare?“ el le răspundea: — „Hoi prieteni — neprieteni: mi-su ros șoarecii fieretele plîgului, ear potîngul mi-lă mîncat rugina; din roatele dela țiteagă au căzut și s'au pierdut multe spițe, și folurile (obedeile) stan numai înțîștate și așa: abia pot ara pentru mine, dar să mai ar și pentru alții!“

PARTEA ECONOMICĂ.

Chemarea și datorițele unui bun econom.

— Prelegere populară. —
(Urmare).

Ei! dar înțeles-a oare Dumnezeu că zicînd omului cuvintele de mai sus omul să poată face ce voește cu toate cele create de dînsul?? Oare nu e el răspunzător de toate faptele sale, despre chipul cum el folosește proprietățile ziditorului? — Și nu va primi el răsplată pentru cele rele ale sale, dela ziditorul stăpînul său? Știînd dragă econom ce răspundere mare ai tu, față de ziditorul stăpînul tău, pe a cui moșie trăiești, trebuie să-ți întocmești toate ale tale de așa, ca să te poți arăta vrednic de frumoasa și binevoitoarea menire ce și-s'a dat.

Muncești tu dragă econom ziua noaptea, agonisindu-ți cele necesare susținerii vieții tale. Multe greutăți te apasă, de zău mă mir, cum le mai poți purta!

Toate le faci bune! Dar dragă econom, nu-ți uita de chemarea ta!

Crezi tu că datorița ți este a te îngriji numai pentru prezent, trăind în mîncări și beuturi, lucruri, mândrii și alte lucruri necuviincioase? Pentru viitor tu nu porți grijă. Nu crezi că vor veni timpuri când nu vei mai putea munci, cu ce-ți vei împlini atunci stătea greutăți? Crezi tu că dacă Dumnezeu îți dă rod și

îmbelșugare în urma muncii tale și le dă spre ale întrebunța după poftele tale?... Nu ști tu că Dumnezeu ca un părinte bun al tău, voește a-ți purta de grijă prin aceea ca să aibi și pentru zile negre?... Pentru ce dar nu te silești a pune cât de cât la o parte din cele ce an de an și-se dă, ca întemplându-se vre-odată să nu și-se deie, atunci tu să nu duci lipsă?

Îți aduci aminte câte neajunsuri îți vin peste cap iubite econom în viețata ta?

Tu și-ai lucrat și sămînat la timp și în regulă semințele tale, dar cînd e să-ți aduni roada, bunul Dumnezeu în câte-va clipite ți ia fructul. Și apoi de câte ori nu-ți pică ție boul din jug, calul din ham, ori vaca și bibolul ce te nutrește cu laptele lor ș. a. Și ce faci tu în casuri de aceste sîrmene econom?... Oțezi!! și-ți exprimi părerea de rău, că nu-ți-ai pus ceva la o parte, bani, ori bucate, ca acum să aibi la îndemînă în zilele cele negre.

Cugeta-tu-te-ai tu însă că pentru ce-ți vin ție uneori astfel de neajunsuri?... Așa-i că nu?... Ba poate vei fi cărtînd asupra lui Dumnezeu zicînd că ori cînt muncești tu și cum te silești la toate și nu-ți petreci timpul în lene și alte lucruri necuviincioase și tot iacă ți să întemplă și ție câte o pacoste!

De și-ar fi pururea în minte dragă econom vorba: când ai păstrează și pentru zile negre, crede-mă că tu ai fi cel mai fericit!

Pentru ce Dumnezeu uneori îți dă peste cap ai trebuința, ear alte ori nu-ți dă nici baremi ca să aibi să nu duci lipsă??

Tu iubite econom ai o datoriță sfîntă de împlinit! Dumnezeu prin paostile, adică nenorocirile ce ție le dă cînd și cînd, voește ați arăta că nu ți-ai împlinit datorița ta cum să cuvine. Inchipuiește-ți tu, dacă ai fi cu grije pentru viitor, cât de ușor și-ar fi, cînd în cazuri de nenorociri, ai avea la îndemînă ca să-ți suplinești nenorocirea întemplată!

Și credeți-mi că prea milostivul Dumnezeu, văzîndu-ți sirguința și înțelepciunea ta, își va da an de an noroc în toate, ca tu mereu păstrîndu-ți, să muncești vesel, laudînd pe bunul Dumnezeu și mulțămindu-l pentru ajutorul ce ți-l dă, vei fi cel mai fericit om aci pe pămînt și dincolo de mormînt.

Eu cred și văd că sunteți de muncitori și sirguincioși!... Mă mir însă că cu toate aceste n'ați ajuns acolo unde ar trebui să fiți!

Și de ce oare???

Nu sunteți destul de chibzuitori! Nu vă împliniți sfînta datoriță ce o aveți! Pentru aceea nu-mi luați în nume de rău, dacă în câte-va cuvinte voesc a vă face cunoscut ceea ce var putea fericii pe voi iubii economi.

Insoți-ți-vă toți din aceasta comună și întemeiați un grănar (magazin de bucate) cu scop de binefacere. La acest grănar, an de an veți da din prisosul bucatelor ce vi-le dă Dumnezeu. Și prin această însoțire, afară că în casuri de lipsă, vă veți împrumuta cu bucată, cu timpul vă ve-ți ușura și de alte multe greutăți: plătindu-vă d. e. din interesele capitalului de fond, lefurile învățătorilor, preoților, ba chiar și alte aruncuri.

Apoi din norocul și ajutorul ce vi-l dă Dumnezeu în prăsierea vitelor întemeiați o însoțire (reuniune) de ajutorare pentru zile negre, adică în casuri cînd vi-s'ar prăpădi vre-o vită ș. a.

(Va urma.)

G. Maican.

„NĂDLĂCANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN NĂDLAC.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții „Nădlăcana“, se invită prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Nădlac Sâmbătă, în 8 Martie st. n. 1902, înainte de amiază la 10^{1/2} ore, în localitatea institutului.

OBIECTELE:

1. Raportul anual al direcțiunei, bilanțul anului de gestiune 1901 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Alegerea a 4 membri în direcțiune.
4. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere.
5. Alegerea a 3 membri în comitetul de cenzori.

718 1-1

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin în 24 ore înainte de adunare la cassa institutului în Nădlac, sau la institutul „Victoria“ în Arad.

Nădlac, la 15 Februarie st. n. 1902.

Direcțiunea.

Activa	Contul Bilanț		Pasiva	
	Coroane	fl.		
Cassa în număr	17.175	56	Capital social:	
Cambii în portofoliu	392.465	—	1000 buc. acții à cor. 100	100.000
Casa proprie a institutului și alte realități de vânzare	21.454	41	Depuneri spre fructificare	183.309
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	597	26	Cambii reescomptate	133.337
Mobiliar . . . . . Cor. 2.223.88			Fondul de rezervă	7.852
după amortisare . . . . . „ 222.38	2.001	50	Fondul de pensiune	451
Diverse conturi debitoare și interese restante . . .	3.211	47	Dividendă neridicată	24
			Interese transitoare anticipate	3.930
			Profit net	8.000
	436.905	20		436.905
				20

Eșite	Contul Profitului și Perderilor		Intrate	
	Coroane	fl.		
Interese:			Interese dela cambii	35.686
pentru depuneri . . . . . Cor. 8.242.44			Competința de scris	1.856
„ reescompt . . . . . „ 9.983.47	18.225	91	Provisiuni	870
Contribuțiune:				
directă și 10% după interesele de depuneri . . .	2.995	33		
Salare	6.840	—		
Spese:				
Registre, imprimate, lemne și lumină	1.676	02		
Porto	453	60		
Amortisare din mobiliar	222	38		
Profit net	8.000	86		
	38.414	10		38.414
				10

Nădlac, la 31 Decembrie 1901.

Aureliu Petroviu m. p.,
director executiv.

Aureliu St. Șuluția m. p.,
contabil.

Direcțiunea:

Iosif Luțian m. p.

Roman m. p.

Dimătrie Fejér m. p.

Nicolae Pătean tin. m. p.

Nicolae Mărginean m. p.

Ioan Barb m. p.

George Drăgan m. p.

Onya Mîtru m. p.

Gligoriu Vidican m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Demetriu Roman m. p.

Samson Lugoșan m. p.

Sava Raicu m. p.,
președinte.

Alexandru Bozintan m. p.